

НЕДЕЉА ХХІ
НА ЛИТУРГИЈИ
ЈЕВАНЂЕЉЕ ПО ЛУКИ

Гл. 8, ст. 5 – 15. Зач. 35.

ече Господ причу ову: Изиђе сејач да сеје семе своје; и кад сејаше, једно паде крај пута, и погазише га, и птице небеске позобаше га. А друго паде на камен, и изникавши осуши се, јер немаше влаге. А неко паде у трње, и узрасте трње и удави га. А друго паде на земљу добру, и кад изниче донесе род стоструко.

Говорећи ово повика: Ко има уши да чује, нека чује!

А ученици његови питаху га говорећи. Шта значи ова прича? А он рече: Вама је дано да знате тајне царства Божијега, а осталима (се износи) у причама, да гледајући не виде, и слушајући не разумеју.

А прича ова значи: Семе је реч Божија. Они крај пута, то су који чују, али потом долази зли дух и узима реч из срца њиховог, да не поверују и да се не спасу. А на камену, то су они који кад чују с радошћу примају реч, и немајући корена за неко време верују, а кад дође време искушења отпадну. А што у трње паде, то су они који чују, али их временом угуше бриге, богатство и сласти овога живота, и не донесу рода. А што је на доброј земљи, то су они који чују реч и држе је у добром и чистом срцу, и род доносе у стрпљењу.

Говорећи ово повика: Ко има уши да чује, нека чује!

НЕДЕЉА ДВАДЕСЕТ ПРВА

Јеванђеље о Господу Сејачу

Лука 8, 5-15. Зич. 35.

Цео свет је једна дуга прича, састављена из беброј прича.

Као прича испричана тако је пролазан овај свет, и све што је у свету. Но духовно језгро, што се скрива у љускама свих прича, остаје трајно

и не гине.

Они људи који овим причама хране само очи и уши, остају духом гладни. Јер дух се храни језгром тих прича, а они нису у стању да дођу до тог језгра.

Недухован, чулни човек, храни се зеленим лишћем многобројних прича, и остаје увек гладан и узнемираван глађу. Духован човек тражи језгро тих многобројних прича и хранећи се језгром бива сит и миром испуњен.

Приче су и све ствари што постоје, јер све оне као зелено лишће, или као љуске; обмотавају скривено језгро. Приче су и сви догађаји што се збивају, јер и они су само одело духовног садржаја, духовне језгре, духовне хране.

Постављен у овај свет човек је као потопљен у море мудрости Божје, исказане у причама. Но онај ко само очима гледа ову мудрост, не види ништа осим хаљине у коју је та мудрост одевена; гледа и види одећу природе, но дух и језгро природе не види; слуша и чује природу, но слуша и чује пуне гласове, а смисао не разуме. Нити се оком да видети језгро природе, нити са ухом да чути смисао њен. Дух проналази дух; смисленост гледа смисао; разум сусреће разум; љубав осећа љубав.

Заиста, свет је овај бедан и жалостан по својој хитрој пролазности, и ко се за њега ухвати као за нешто битно само по себи, мораће пасти и зајаукати од бола и стида. Но свет је овај богата ризница поуке у причама, и ко буде тако схватио свет и у том смилу користио се светом, неће ни пасти ни посрамити се.

И сам Господ Исус ради поуке људима често се служио причама из природе, то јест, стварима и догађајима из овога света. И често је узимао за поуку обичне ствари и обичне догађаје, да би показао каква се хранљива језгра и како се дубоки садржај скрива и у свима њима. У необичним и ретким догађајима и обични људи траже неки духовни значај, као у падању звезда, у земљотресима, у великим ратовима итд. А само необични људи траже и налазе духовни смисао и у обичним, најчешћим, свакидашњим догађајима. Најнеобичнији међу свима необичним који су по овој земљи икада ходили, Господ Исус, као навлаш је узимао најобичније ствари из овога живота да би открио људима тајну вечнога живота. Гле, шта има обичније од соли, од квасца, од дрвета горушична, од сунца, од врабаца, од траве и кринова пољских, од пшенице и кукоља, од камена и песка? Нико од оних који посведневно гледају ове предмете само очима не би ни помислио, да у њима потражи скривене тајне царства Божјега. А Христос је застао баш код ових предмета и обратио пажњу људи на њих откривши неизмерне небеске тајне, скри-

вене под спољашњим изгледом њиховим. Исто тако су прости и обични догађаји, којима се Господ служио да представи и објасни цео духовни живот човеков, или целу историју људског пада и спасења, или крај света и Страшни Суд, или милост Божју према грешницима. Вековима су људи гледали обичне догађаје сличне онима, какви су описани у причама о сејачу и семену, о пшеници и кукољу, о талантима, о блудном сину, о неправедним виноградарима, но нико ни сањао није, да се под лишћем тих догађаја скрива таква хранљива језгра за дух човечји, док Господ није те приче сам испричао, њихово значење протумачио и њихово језгро показао.

Данашње јеванђеље излаже познату Христову причу о сејачу, која по свом спољашњем виду излаже један врло обичан догађај, али која у својој унутарњој језгри скрива самога Господа Исуса, и људске душе, и јеванђелску науку, и узрок пропасти и пут спасења људских душа – све у један мах.

Изиђе сејач да сеје семе своје.

Колико прост толико и свечан почетак! То јест: дође време сејању, мразеви и

снегови су приготовили земљу, орачи су узорали, пролеће је наступило, и – сејач изиђе да сеје. Изиђе сејач из дома свога, на њиву своју, да сеје семе своје – не туђе но своје. То је спољашња просто-

та; а ово је унутрашња дубина: сејач је Христос, семе је јеванђелска животворна наука. Човечји род је растресен и приуготовљен хиљаду-годишњим мукама и страдањима, лутањи-ма и вапајима, да прими божанско семе животворне науке; пророци су разорали њиву душа људских, и Христос је заблис-тао као пролеће после дуготрајне и ледене зиме, и као сејач изишао да сеје. Пророци су орачи, и Он је сејач. Ако су пророци по-сејали овде - онде неко семе, то није било њихово семе него од Бога позајмљено. А Христос је изишао да сеје Своје семе. Лаж-ни учитељи пре Христа узимали су од ђа-вола семе, и сејали га по свету као своје. А Христос не

позајима ни од кога него у истини сеје Своје семе.

Изиђе сејач – но одакле изиђе и камо? Изиђе Син Божји из вечног крила Оца Свога, но ипак се не одвоји од тога крила. Изиђе у тело човечје, да као човек послужи људима. Изиђе као светлост што излази од сунца, но ипак се не одваја од сунца. Изиђе као дрво из корена свога не одвајајући се од корена свога. Душе су људске њива Његова; и Он изиђе на Своју њиву. *Свет кроза Њ поста*, а Он дође у свет – на Своју њиву, дакле, изиђе. Душе људске кроза Њ посташе, и Он *к Својима дође* – на Своју њиву, дакле, изиђе. И тако: из Свога боравишта изиђе, на Своју њиву дође, да Своје семе сеје. То је прави Сејач, окружен миром са свих страна због неоспорне својине своје и чистоте и правде путева својих. А не као слуге које из туђега дома излазе и на туђу њиву долазе и туђе семе сеју, па се понекад у злоћи својој заборавају, те туђе присвоје и назову својим, због чега их окружава немир и страх.

И кад сејаше, једно (семе) паде крај пута, и погази се, и птице небеске позобаше га. А друго паде на

камен, и изникавши осуши се, јер немаше влаге. И друго паде у трње, и узрасте трње и угуши га. А друго паде на земљу добру, и изникавши донесе род сто пута онолико. Говорећи ово повика: ко има уши да чује, нека чује.

Ове последње речи показују, да прича има скривен смисао. Јер сви људи имају уши и могу лако чути глас и речи ове приче, но сви немају слух духовни, да би чули дух који дише у овој причи. Зато Господ вели: *ко има уши да чује, нека чује.*

Цела ова прича јасна је и истинита је чак и када се у њој види само опис једног обичног догађаја. Сваки тежак могао би потврдити из свог сопственог искуства, да све ово овако заиста бива са посејаним семеном на њиви. И сваки ће вам моћи испричати своје трудове и муке око њиве: да би спречио путеве преко ње, да би повadio камење из ње, и да би трње искрчио и спалио, те тако сву њиву учинио само добром земљом. Но ова прича није ни испричана због онога што сваки из ње зна него због скривеног смисла што нико из ње раније

није знао. Она је испричана због дубоке, трајне и духовне истине која се крије у њој.

Њива представља душе људске; разнолики делови њиве означавају разнолике душе људске. Једне су душе као земљиште око пута; друге су као каменито земљиште њиве; треће су као трњак на њиви; а четврте као добра земља, удаљена од пута, и чиста од камења и трња.

Но зашто сејач не баца семе само по доброј земљи, него и по путу, и по камењаку, и по трњаку?

Зато што је јеванђелска благовест јавна а не тајна; не тајна и не ограничена само на један број људи, какве су биле многе тамне и мађионичарске самозване науке код Грка и Египћана, које су имале за циљ више владање једног човека или једне групе људи над осталим људима него спасења душа људских. *Што вам говорим у тами, казујте на видику; и што вам се шапће на уши, продоведајте с кровова* (Мат. 10, 27). Тако је заповедио Господ Својим ученицима – Главни Сејач осталим сејачима. Даље, и зато што Бог жели спасење свима људским душама, *јер Он хоће да се сви људи спасу* (I Тим. 2, 4) *и неће да ко погине*

(II Пет. 3, 9). Да је Господ сејао своју божанску науку само међу добрим људима, онда би зли имали изговор и рекли би, да они нису ни чули за Јеванђеље. И тако би своју пропаст приписивали Богу а не својој грешности. Но, пак неће пропасти Божјом кривицом, јер Бог је праведан, и никаква се кривица не може ни приближити светлости правде Његове.

То што три дела семена пропада није кривица ни до сејача нити до семена него до саме земље. Нити ће бити крив Христос ни Његова света наука што ће многи људи пропасти, него сами ти људи. Јер они неће уложити труда и љубави да примљено семе одгаје; да га одбране од корова; да га удубе у плодородну дубину душе своје и да га сачувају до доношења плода и до жетве. Но макар и три дела њиве да остане бесплодно Бог ће имати обилату жетву Своје речи. Као што је и рекао кроз пророка: *реч моја кад изиђе из мојих уста неће се вратити к мени празна, него ће учинити што ми је драго, и срећно ће свршити на што је пошљем* (Ис. 55, 11). Што се неки људи неће користити Христовом речју, то не значи, даје та реч узалуд посејана. У Бога је

све могуће: Он може учинити, да зато буде Његова жетва на доброј земљи обилатија. У најгорем случају реч Његова вратиће се Њему, ако не другачије а оно као талант закопани од злог слуге, или као мир донешен једној кући и од те куће непримљен. Као што је рекао Господ апостолима, да назову мир свакој кући у коју улазе. *И ако буде кућа достојна, доћи ће мир ваш на њу; а ако ли не буде достојна, мир ће се ваш к вама вратити* (Мат. 10, 12-13).

Но боље, послушајмо самога Господа како Он открива унутрашњи смисао ове приче. Јер ово је једна од ретких прича у Јеванђељу коју је сам Хриетос протумачио. А протумачио је зато што су га сами апостоли о томе питали:

А ученици Његови питаху га говорећи: шта значи прача ова? А он рече: вама је дано да знате тајне царства Божјега; а осталима у причама, да гледајући не виде, и слушајући не разумеју.

Ученицима је изгледала ова прича баш због своје простоте тешко разумљива и на духовни живот мучно применљива. Према јеванђелисту Матеју ученици су прво пос-

тавили питање: *зашто им говориш у причама?* Јеванђелист Лука то питање пропушта и наводи оно друго питање. *шта значи прича ова?* Христос им одговара на оба питања. Прво, Он прави разлику између својих ученика као слушалаца и осталих слушалаца. Мада су ученици били прости људи, благодат је Божја била с њима; и мада они у то време још нису били савршени, ипак је њихов духовни вид био довољно отворен да познају тајне царства Божјега. Њима се могло понекад говорити и управо, без прича; но другима се није могло говорити без прича. А да се и апостолима није могло увек говорити без прича, види се из Христовог последњег говора њима: *ово вам говорих у причама, али ће доћи време кад вам више нећу говорити у причама* (Јов. 16, 25). А зашто народу говори у причама? *Да гледајући не виде, и слушајући не разумеју.* То јест: кад би им говорио управо, и без прича, они би гледали телесним очима и не би видели ништа, и слушали би телесним ушима и не би разумели ништа. Јер духовне ствари се не виде телесним очима, нити се чују телесним ушима. А да ове речи имају тај смисао,

јасно је из нешто друкчије изречене те исте реченице код јеванђелиста Матеја – *јер* гледајући не виде, и слушајући не чују нити разумеју. То јест: кад им Господ говори духовне истине наге, без одела прича и сравања са стварима и догађајима из овога чулнога света, они не виде те истине, они их не чују нити разумеју. Све духовне истине су из онога света – из света духовнога, небеснога – и само се духовним видом и слухом и разумом могу запазити и појмити. Но те духовне истине су изложене у овоме свету под оделом ствари и догађаја. Код многих људи изгубљен је вид и слух и разум за духовне истине. Многи гледају само одело, и слушају само спољашњи глас, и разумеју само спољашња својства и облике и природу ствари и догађаја. То је телесни вид, телесни слух, и телесни разум. Господ Исус је познао слепило људи, и зато као премудри Учитељ руководи људе од телесних предмета ка духовним, и од физичких чињеница ка духовним. Зато им говори у причама, то јест у оном облику који је једино доступан њиховом виду, и слуху, и разуму.

Одговоривши тако на прво питање Господ прелази на друго:

А прича ова значи: семе је реч Божја. А које је крај пута то су они који слушају, али потом долази ђаво, и узима реч из срца њиховога, да не верују и да се не спасу.

Народу је рекао Господ; погази се, и птице небеске позобаше га, а ученицима вели: *долази ђаво и узима реч из срца.* Оно значи ово; и ово је објашњење онога. Као што семе украј пута путници газе и птице зобају, тако ђаво гази и зоба усев Божји, реч Божју у срцу човечјем. Зато мудар домаћин заграђује њиву и одбија пут од њиве; и зато мудар човек заграђује пут кроз срце своје, да зли дух не ходи њиме и не гази, не сатире све оно што је од Бога у срцу човечјем посејано. Кад ми направимо пут кроз срце своје, онда тим путем пролази тамо - амо светина од људи и демона. Божанско се семе тада тре и упропашћује, а светина буд гази божанско семе, буд још сеје своје семе зла. Такво разграђено и за свакога отворено срце личи на жену прелубну која изневерава свога мужа, и од себе прави смрадno сметлиште и бесплодни

друм; на који најрадије слећу грабљиве птичурине небеске, то јест демони. Никаква људска душа није милија њима од оне која је од себе направила отворен друм. На камену и у трњу семе бар поникне, но на друму она не може ни да никне од путника и мимопролазника, него га одмах табани сатру и ђаволи разнесу.

Божанско семе успева и доноси плода само у девичанској души, која није отворен друм него заграђена и забрањена њива. Ако би требало причу причом објашњавати, онда би се прича о семену на путу најбоље објаснила причом о **блудници**.

Зашто ђаво узима божанску реч из срца људи?

То Господ објашњава речима: *да не верују и да се не спасу*. Из овога је јасно, да је вера у реч Божју основ нашега спасења. Онај ко не држи реч Божју у срцу дуго и дуго – искључиво само реч Божју – не може му се срце загрејати вером, те следствено: не може му се ни душа спасти. Док се још срце није загрејало од речи Божје, ђаво жури да покраде и однесе реч Божју из срца. Благо оном ко чува реч Божју у срцу

као највеће благо, не пуштајући ни људе ни демоне да тај свети усев газе и разносе.

А које је на камену то су они који кад чују с радошћу примају реч; и ови корена немају који за неко време верују, а кад дође време кушања отпадају. Најпре с радошћу примају, па за неко време верују, и најзад из страха отпадају.

Као роб који је много година провео у тамници кад види да му је неко отворио врата и викнуо: излази, слободан си! Он се најпре обрадује и почне се спремати да изађе; но кад помисли да се мора привикавати новом начину живота и пословима, он се уплаши од тог новог, неизвесног, и радије се поново повлачи у таму затварајући сам тамничка врата пред собом.

Сувише је земљано сунце у страшљиваца, и од земљаности окамењено. Реч Божја расте најуспешније при спољашњим бурама и ветровима, као борје у планини. Но страшљивац, који је с радошћу примио реч Божју, уплаши се од буре и ветрова, и напушта реч Божју, одбацује је, и прилепљује се поново својој земљаности. Земља даје брзе плодове, а на плод од речи Божје

треба чекати. При том страшљивца раз-
једа сумња: ако пустим ове плодове земаљ-
ске које имам у рукама, ко зна да ли ћу
дочекати да окусим плодове које ми реч
Божја обећава? И тако страшљивац посум-
ња у Бога а поверује у земљу; посумња у
истину а поверује у лаж. И вера не ухватив-
ши корена у његовом каменом срцу ишче-
зава, и реч Божја посејана по камену враћа
се своме Сејачу.

Оваквих страшљиваца и данас је много
међу нама. По врху њиховог срца зазелени
се вера у Бога. Но земља је врло плитка, а
испод ње је тврд камен. Кад им обасја
велико сунце Божје истине, према чијој
светлости они виде, да реч Божја тражи
дубине, и да пушта своје жиле до самога
дна срца, и до дна душе и до дна ума, они
се онда уплаше. Они су још и вољни били
пустити Бога у предсобље своје, задржава-
јући све остале одаје за себе. Но кад су ви-
дели колико је сунце Бог, и како у Његовој
близини не може остати ниједна одаја у
тами, њих је спопао страх. Па још кад
таквоме човеку *буде до невоље или га
потерају ради речи* (Божје) – то су буре и
ветрови – *одмах удари натраг*. Колеб-

љивост у вери је служење једном господару и обећавање службе другом. Колебљиви служе уствари ђаволу а обећавају своју службу Богу. Но како ће Бог веровати њиховом обећању кад они нису поверовали Његовом обећању, садржаном у речи Његовој?

А које у трње падне то су они који слушају, и отишавши – од бриге и богатства и сласти овога живота загуше се, и плод не сазрева.

Бриге су трње, љубав према богатству - трње, сласти земаљске - трње. Кад у такво трње западне реч Божја, никне. Но не порасте нити стигне до зрела плода, јер бива трњем угушена. Божја реч не може да успева ни у каквој сенци. Она успева само на њиви, на којој је она највећи усев, те баца сенку на све остало. Под бригама се овде разумеју бриге за телесни живот; под богатством – богаћење спољашње; под слас-тима – сласти светске, телесне, пролазне и трулежне. То је коров, у коме пречиста и нежна биљка Божја не расте. Апостол Петар говори: *све своје бриге баците на њ, јер се он брине за вас* (I Петр. 5, 7). Једну једину бригу налаже нам Христос Господ –

бригу за душу, за спасење душе. Но то је највећа брига, која кад се збрине све остало је збринато само собом. Све остале мале бригае угуше семе ове највеће бригае, и без ове остану и оне незбринуте, ма човек с њима живео хиљаду година на земљи. Право богатство је дар Божји а не отмица од људи или природе. *Ко се узда у богатство своје, пропаиће* (Приче, 11, 28). Тај ће као огорчени незадовољеник умрети, и као просјак, без игде ичега, изаћи пред Суд Божји. А сласти? Нису ли и оне коров и трње што угушује реч Божју? И да ли су земаљске сласти у истини онакве какве их замишљају они који за њима чезну? Ево, чујмо једнога који је се сав купао у сластима земаљским, чујмо цара Соломона шта исповеда о себи: ***и што год жељаху очи моје не брањих им нити ускраћивах срцу своме каквога весеља, него се срце моје весељаше – а кад погледах, гле, све беше таштина и мука духу, и нема користи под сунцем*** (Проповед. 2, 10 – 1). А ево шта вели отац Соломонов, мудрији од Соломона: ***наредбе су Господње праведне, веселе срце*** (Пс. 19, 8), ***присвојих открито***

вења твоја за вавек, јер су радост срцу моме (119, 111); радујем се речи твојој као онај који задобије велик плен (119, 162). Права сласт, дакле, и богатство, и радост, и весеље јесте у речи Божјој. Све богатство овога света, и сласт, и радост јесу само лисната прича према богатству, сласти и радости у духовном свету, у царству Божјем.

А које је на доброј земљи то су они који реч слушају, и у добром и чистом срцу држе, и род доносе у трпљењу. Ово рекавши повика (Исус): Ко има уши да чује нека чује.

Добра земља то су добре душе, душе жедне истине и гладне љубави. Као жедан јелен што јури и тражи воде, тако и ове добре душе јуре по сувој пустињи овога света и траже да загасе своју жеђ и глад истином вечном и љубављу непролозном. И кад на такве душе падне роса и мана небесна са Христових уста, оне се купају у радости, и расту високо до небеса, и доносе неизмерни род. Кроз те душе само један пут води, и њим само Христос ходи; за све остале путнике и пролазнике тај је пут

затворен. У тим душама нема камењака ни трњака, но само чиста, плодородна и мека земља, на којој само један усев расте, онај што га Христос Господ сеје. Каже се: *и држе је у добром и чистом срцу*. Не држе добри људи реч Христову записану на хартији, јер хартија је ван човека, и може се изгубити, нит је држе само у памети јер памет је на искрају човека, те се може заборавити. Него је држе у средини самих себе, у срцу своме, у срцу добре и чистоме, где нити се губи нити заборавља, но као квасац буја, и као пшеница род доноси, и као лоза винова весели човека, и као уље маслиново помазује цео живот човеков, те се светли као сунце.

Колико рода доноси реч Христова на доброј земљи? *Један по сто, један по шест, а један по тридесет*. Ово је Господ рекао по бескрајној милости Својој и снисхођењу према људима. Он не тражи од свију људи подједнако, него од некога више, од некога мање, да би се само што више душа спасло и царство небесно наследило. Јеванђелист Лука спомиње само стоструки род – *род сто пута онолико* – да покаже уопште величину рода на доброј земљи. А,

Матеј и Марко не говоре о величини рода уопште него о три различне количине рода које задовољавају Домаћина. Овим се исказује иста мисао као и причом о талантима. И слуту са десет таланата као и слуту са четири таланта Господ је ословио истим речима и наградио истом наградом: слуго, *добри и верни - уђи у радост господара својега* (Мат. 25, 21-23)! Јер и царство небеско има ступњева величине и власти, те и сва спасена створења нису на истом ступњу, мада су сва у неисказивом сјају и неизреченој радости.

Ко има уши да чује нека чује!

Овим речима завршио је Господ и тумачење приче, као што је претходно пред народом овим истим речима завршио саму причу. И то још **повика**. И два пут понавља исте речи, и оба пута, каже се: **повика! Зашто то?** Зато, да би пробудио унутрашњи слух оглувелих људи. Да би одјекнула животна мудрост Његова кроз столећа и столећа, и да би је чула сва поколења људска до свршетка времена. Зато поновљено повика и поновљено рече: *Ко има уши да чује нека чује*. Повика човекољубиви Пријатељ људи, једини Пријатељ оних,

на које су навалиле црне птичурине небеске као на остављену стрвину; повика, да укаже на опасност; повика, да укаже један једини уски пут за спасавање из трулежног горења и димљења овога света, повика кротки и Благи Господ, јер се овде не ради ни о чем мањем него о спасењу живота људи, не о хаљини, и не о кући, и не о имању, него – о животу. Његова вика није од гнева на људе, него вика нежне мајке која сагледа децу своју усред змија, па повиче! Деца се играју и не виде змије, а мајка види. И кад деца и сагледају змије, не знају којим путем да се спасу; а мајка зна. Зато мајка повиче к деци. Зато и Христос повика људима, с краја у крај историје: *ко има уши да чује нека чује!* Нека је слава и хвала живоме и животворном Господу и Спасу нашем Исусу Христу, заједно са Оцем и Духом Светим – Тројици једнобитној и неразделној, сада и навек, кроза све време и сву вечност. *Амин.*